

SLOVENSKÝ NÁRODNÝ ARCHÍV BRATISLAVA

**TAJOMNÍK ÚSTREDNÉHO VÝBORU KSS
MILOŠ GOSIOROVSKÝ**

1951 – 1953

Čiastkový inventár

Ján Hučko

Bratislava 2005

Úvod

Miloš Gosiorovský sa narodil 28.mája 1920 vo Vrútkach v rodine železničarskeho robotníka Jána Gosiorovského a jeho manželky Anny Márie, rodenej Schmögnerovej. Vyrastal s ôsmymi súrodencami, sestrou a siedmymi bratmi. Do ľudovej a meštianskej školy chodil vo Vrútkach. Po ich absolvovaní sa vyučil za murára. Už v tomto období prispieval do Slovenských zvestí, Kohoutka a Hejrupu a bol kolpoltérom komunistickej tlačne. Ako sedemnásťročný sa stal členom Komunistického zväzu mládeže Československa a zároveň sa rok 1937 uvádza ako rok jeho vstupu do Komunistickej strany Československa.

Po vzniku Slovenskej republiky sa zapojil do ilegálnej práce v rodných Vrútkach. Spolu s J. Opavským bol vedúcim funkcionárom ilegálnej organizácie Revolučná mládež Slovenska a redaktorom jej tlačového orgánu Pravda slovenskej mládeže. Za túto činnosť bol policajnými orgánmi zatknutý a určitú dobu vyšetrovaný vo väzbe v Ružomberku.

V rokoch 1940 – 1941 pôsobil vo Vrútkach ako administratívny zamestnanec Štátnych železníc.

Prezenčnú vojenskú službu absolvoval v rokoch 1941 – 1944 v Michalovciach. Od júna 1944 žil v ilegale, spolupracoval s viacerými partizánskymi skupinami, neskôr oddielmi Pugačov, Jastrib a Veža. Aktívne sa zúčastnil oslobodzovacieho boja v Turci, Zemplíne (ako člen ilegálnych národných výborov vo Vrútkach a v Michalovciach).

Po skončení vojny sa stal vedúcim tajomníkom okresného výboru KSS v Martine. V tejto funkcii pôsobil do roku 1946. V období rokov 1946 až 1949 okrem absolvovania stranícko-politického vzdelávania na Ústrednej politickej škole KSČ v Čechách pôsobil Miloš Gosiorovský ako riaditeľ Ústrednej straníckej školy v Bratislave a neskôr ako vedúci odboru dejín KSS sekretariátu ÚV KSS.

Od roku 1949 začal prednášať dejiny medzinárodného robotníckeho hnutia a najnovšie československé dejiny na Filozofickej fakulte Slovenskej univerzity v Bratislave. Vedúcim katedry československých dejín Filozofickej fakulty sa stal v roku 1950. Zároveň bol do roku 1951 riaditeľom Ústavu Slovenského národného povstania

v Banskej Bystrici. Na 32. zasadnutí sekretariátu ÚV KSS dňa 29. septembra 1951 bol navrhnutý na funkciu prorektora Slovenskej univerzity.¹

Toto všetko ho predurčovalo k tomu, aby ho Viliam Široký, s ktorým udržoval priateľské styky z dôb ilegality na zasadnutí predsedníctva ÚV KSS dňa 6. októbra 1951 navrhol do funkcie tajomníka ÚV KSS.² Spolu s ním boli do funkcií tajomníkov navrhnutí Štefan Bašťovanský, Ján Púll a Koloman Moško. Tajomníci na čele s predsedom KSS Viliamom Širokým tvorili sekretariát ÚV KSS. V čase neprítomnosti predsedu KSS bol riadením práce sekretariátu a aparátu ÚV KSS poverený Štefan Bašťovanský.

Tajomník ÚV KSS Miloš Gosiorovský riadil a zodpovedal za prácu oddelenia propagandy a agitácie, ktorého vedúcim bol v tom čase Július Šefránek a za oddelenie škôl, vedy a umenia na čele s vedúcim Dr. Ľudovítom Bakošom.

Pravidelne počas svojho pôsobenia na ÚV KSS sa zúčastňoval zasadnutí jeho volených orgánov – sekretariátu a predsedníctva. Úsek propagandy a agitácie, ale aj školstvo, veda a kultúra boli dominantnou zložkou záujmu a aktivity KSS.

Pracovná agenda tajomníka Miloša Gosiorovského bola neobyčajne rozsiahla. Do volených orgánov ÚV KSS predkladal návrhy pracovných plánov jemu podriadených oddelení a ich odborov, predkladal návrhy slávnostných referátov a príspevkov, mnohokrát sám pri týchto príležitostiach vystúpil. Bol vysielaný preverovať stav a úroveň propagandistickej a agitátorskej činnosti na jednotlivých KV KSS, v školstve a vedeckých ustanovizniach a inštitúciách. Spolu napr. s Ondrejom Klokočom a Júliusom Šefránkom sa podieľal na tvorbe návrhov edičných plánov slovenských nakladateľstiev. Veľmi aktívne sa angažoval v prípravách zákona o Matici Slovenskej a pri tvorbe jej organizačného štatútu, rovnako ako pri konštituovaní Slovenskej akadémie vied. Predkladal návrhy na organizačné zmeny v celom úseku polygrafického priemyslu, išlo tu o reorganizáciu najmä periodickej tlače, zrušenie, alebo zníženie rozsahu a nákladu mnohých časopisov. Riešil aj technické otázky nákupu tlačiarenských strojov a ich súčastí.

¹ MV SR – SNA Bratislava, Fond ÚV KSS, arch. šk. č. 24, zasadnutie SÚV KSS, 29.9.1951

² MV SR – SNA Bratislava, Fond ÚV KSS, arch. šk. č. 807, zasadnutie PÚV KSS, 6.10.1951

Tajomník Miloš Gosiorovský nepracoval len sám, k jeho najbližším spolupracovníkom patrili už spomenutí obaja vedúci oddelení Július Šefránek a Dr. Ľudovít Bakoš, ale aj Ondrej Klokoč, Anton Janetka, Július Bránik, Ernest Sýkora a Tomáš Slouka.

Ako tajomník Ústredného výboru KSS zodpovedný za oblasť propagandy, agitácie, školstva, vedy a kultúry mal Miloš Gosiorovský rozsiahle možnosti určovať personálno-kádrové zmeny v tejto oblasti. Ním predkladaný kádrový poriadok na úseku propagandy a agitácie mu umožňoval mať značnú rozhodovaciu právomoc pri obsadzovaní funkcií napr. v Slovenskom rozhlase, v Matici Slovenskej, na poste umeleckého riaditeľa SLUK-u, či riaditeľa Československých cirkusov, varieté a lunaparkov. Navrhoval a aj odvolával redaktorov a pracovníkov nakladateľstiev, ale aj ostatných inštitúcií a organizácií; bol poverovaný štetrením minulosti niektorých akademických funkcionárov, spolupodielal sa na reorganizácii aparátu Slovenského ústredného výboru ČSM, schvaľoval okresných a krajských funkcionárov strany zodpovedných za úsek propagandy, agitácie a školstva.

Po zriadení Vysokej školy technickej v Košiciach mu predsedníctvo ÚV KSS dňa 24. novembra 1951 uložilo, aby spolu s Dr. Ľudovítom Bakošom, Ernestom Sýkorom a J. Krausom rozpracovali zabezpečenie profesorských kádrov, podmienok a materiálneho vybavenia na vydávanie učebníc pre vysoké školy technického typu v Bratislave, Košiciach a vo Zvolene.³

V období príprav konferencií strany tieto akcie náležite uvádzal vo všetkých dostupných masovopropagačných oznamovacích prostriedkoch. Takúto činnosť vykonával nielen v súvislosti s priebehom straníckych akcií, ale aj v súvislosti s priebehom jarých, alebo jesenných prác v poľnohospodárstve, pri príležitosti takých dní akými boli 1., alebo 9. Máj, oslavy Slovenského národného povstania, oslavy udalostí z februára 1948 a pod.

V súvislosti so straníckym vzdelávaním navrhoval na štúdium na straníckych školách v Čechách a na Slovensku desiatky frekventantov, budúcich funkcionárov – agitátorov a propagandistov. Sám viedol mnohé inštruktážne školenia pre svojich kolegov na ÚV KSS, ale aj v divadlách, vysokých školách, na internátoch a pod.

³ MV SR – SNA Bratislava, Fond ÚV KSS, arch. šk. č. 808, zasadnutie PÚV KSS, 24. 11. 1951

Určoval a celkovo koordinoval redaktorskú a neskôr aj posudzovateľskú prácu pri vydávaní súborných prác čelných straníckych a politických predstaviteľov. Bol členom viacerých redakčných komisií zabezpečujúcich preklady straníckej, ale aj inej literatúry do maďarčiny, nemčiny a slovanských jazykov a naopak. Sledoval a následne na to analyzoval a vyhodnocoval napr. distribúciu straníckej literatúry, počet predplatiteľov tlače v podnikoch a inde na pracoviskách, ale aj v domácnostiach. Pravidelne analyzoval a podával správy o zväzackej a pionierskej tlači.

Spolu s Ondrejom Klokočom, Ernestom Sýkorom, Júliusom Šefránkom a Dr. Ľudovítom Bakošom bol na zasadnutí predsedníctva ÚV KSS dňa 21.marca 1952 poverený vypracovaním politických smerníc k návrhu na reformu slovenského pravopisu. Zároveň mali vypracovať konkrétny plán na diskusiu o reforme slovenského pravopisu.⁴

Pravidelne a dôkladne sledoval činnosť Ústavu SNP, ktorý sa začiatkom roku 1951 začal z Banskej Bystrice premiestňovať do Bratislavy. Na základe schválenej systematizácie a štruktúry ÚV KSS na zasadnutí sekretariátu ÚV KSS dňa 29.marca 1951 sa stal inštitúciou priamo podriadenou ÚV KSS. Krátko po svojom zvolení za tajomníka ÚV KSS navrhol Miloš Gosiorovský na miesto riaditeľa tohto ústavu historika Dr. Miroslava Kropiláka. V čase, keď sa zhromažďovali písomnosti na výstavu k 30. výročiu založenia KSČ vznikol na báze Ústavu SNP na základe uznesenia predsedníctva ÚV KSS zo dňa 3.januára 1953 nový ústav – Ústav dejín KSS .⁵ Návrh na zriadenie tohto ústavu predložil Miloš Gosiorovský. ÚD KSS bol po svojom vzniku organizačne začlenený do oddelenia propagandy a agitácie ÚV KSS, pričom úzko spolupracoval najmä s oddelením škôl, vedy a umenia. Neskôr bol zo štruktúry aparátu ÚV KSS vyčlenený a nadobudol charakter samostatnej inštitúcie ÚV KSS.

Tajomník ÚV KSS Miloš Gosiorovský sa vo svojej pracovnej náplni zaoberal aj návrhmi na riešenie bytových problémov pracovníkov aparátu ÚV KSS, návrhmi na úpravy ich platového hodnotenia; navrhoval a schvaľoval vystavenie nových členských legitimácií prevereným komunistom. Pripravoval výber poslucháčov Vyššej večernej školy

⁴ MV SR – SNA Bratislava, Fond ÚV KSS, arch. šk. č. 815, zasadnutie PÚV KSS, 21. 3. 1952

⁵ MV SR – SNA Bratislava, Fond ÚV KSS, arch. šk. č. 830, zasadnutie PÚV KSS, 3. 1. 1953

marxizmu-leninizmu, koordinoval a upravoval stredoškolské a vysokoškolské štúdium pracovníkov aparátu ÚV KSS, išlo najmä o jednoročný kurz končiaci maturitou a diaľkové štúdium na Vysoké škole ekonomickej. Poverený bol zabezpečením výstavby telefónnej centrál na KV KSS v Košiciach, ako aj zabezpečením urýchlenej dostavby telefónnej centrál pri Telekomunikačnej správe v Bratislave.

Počas svojho aktívneho pôsobenia vo funkcii tajomníka ÚV KSS bol Miloš Gosiorovský členom mnohých stálych, pracovných komisií, alebo komisií vytvorených len na vyriešenie určitého problému, napr. vládnej Komisie pre štátne ceny v sekcii veda, v Stálej komisii pre stanovenie úradných názvov miest, obcí a osád na Slovensku (poradný zbor Povereníctva vnútra), v komisii na prípravu návrhu na výstavbu námestia Klementa Gottwalda v Bratislave a v mnohých redakčných komisiách kvôli prekladom, úpravám a následného vydávania stránickej literatúry.

Na 4. zasadnutí predsedníctva ÚV KSS v dňoch 7. – 8. februára 1953 bol však tajomník Miloš Gosiorovský uznesením na návrh Viliama Širokého náhle odvolaný z funkcie tajomníka ÚV KSS, z členstva v ÚV KSS, ako aj z redakcií časopisov *Nová myseľ* a *Pod zástavou socializmu*. Predseda KSS Viliam Široký mu udelil „ostrú výtku s výstrahou, pretože prejavil voči strane nedostatok pravdivosti a úprimnosti“.⁶ Avšak dal mu možnosť, „aby mohol pokračovať vo svojej vedeckej práci ako profesor histórie na Slovenskej univerzite.“⁷ Tieto skutočnosti potvrdil aj najvyšší stranícky orgán v Prahe. Príbeh konca tajomníka ÚV KSS Miloša Gosiorovského mal svoj začiatok ešte v roku 1952, kedy sa listom zo dňa 14. novembra obrátil na Viliama Širokého a priznal v ňom, že v roku 1940 ako mladý zamestnanec železníc vo Vrútkach vyplnil prihlášku do Hlinkovej slovenskej ľudovej strany. Na túto epizódu údajne zabudol a spomenul si na ňu až pri obdobnej afére okolo Štefana Bašťovanského. Báľ sa, ako píše vo svojom liste „vystúpiť hneď, aby moje prípadné odvolanie z funkcie tajomníka ÚV širšia verejnosť (najmä verejnosť vedecká – historiografická) nedávala do súvislosti so zmenami vo vedúcich funkciách, ktoré práve vtedy prebiehali, (Slánsky, Moško atď.). Ustavične som to odkladal, chcúc najprv svojou prácou dokázať, že voči strane som nikdy nemal ani najmenší nečestný úmysel ...“.⁸ Situáciu skomplikovalo aj to, že v čase prezenčnej služby na

⁶ MV SR – SNA Bratislava, Fond ÚV KSS, arch. šk. č. 833, zasadnutie PÚV KSS, 7.-8. 2. 1953

⁷⁻⁸ tamže

požiadanie svojho veliteľa napísal tri články do vtedajšej tlače (Slovenská politika, Slovák). Rovnako aj emigrácia jedného brata a odsúdenie druhého za protištátnu činnosť. Tieto skutočnosti však Miloš Gosiorovský netajil. Stranícki kolegovia mu vytkli aj to, že pri výsluchu políciou 9. júna 1939 „objasnil“⁹ celú organizáciu Revolučnej mládeže Slovenska ako aj jej čelných funkcionárov. Predsedníctvo ÚV KSS však „neprijíma ospravedlnenie s. Miloša Gosiorovského, že vyplnenie prihlášky do HSLS považoval za čiru formalitu, alebo dokonca za jednu z krycích foriem svojej i keď nie príliš veľkej účasti na ilegálnom hnutí. No i keď ospravedlnenie s. Gosiorovského neprijíma, samotné vyplnenie prihlášky do HSLS by strana mohla odpustiť vzhľadom na vtedajšiu mladosť s. Gosiorovského, nemôže však odpustiť skutočnosť, že okolnosť vyplnenia prihlášky do HSLS pred stranou zatajil a že ani po odhalení Bašťovanského členstvo v HSLS – aj keď formálne – strane nepriznal. Zatajovaním a prekrucovaním pravdy zapríčinil s. Gosiorovský strane veľké politické a mravné škody tým, že pripustil, aby predsedníctvo ÚV KSS v dôsledku neznalosti horeuvedených skutočností zvolilo ho tajomníkom ÚV KSS a to práve v čase, keď Bašťovanský bol za svoj podlý prechod do strany slovenskej fašistickej buržoázie za klamanie strany z funkcie tajomníka ÚV KSS a člena ÚV KSS a ÚV KSČ odvolaný. Týmto svojim postojom s. Gosiorovský vážne narušil zásady a základný zákon strany.“¹⁰

„Zo životopisu a rôznych posudkov vyplýva, že s. Gosiorovský v časoch vlády slovenského fašizmu a nadvlády nemeckých fašistických okupantov udržoval spojenie s Komunistickou stranou Slovenska, organizátorkou národno-oslobodzovacieho boja slovenského ľudu a vyvíjal protifašistickú činnosť. Tento jeho postoj však nebol jednoznačný a zásadný, ako o tom svedčí vyplnenie prihlášky do HSLS a písanie idealizujúcich článkov o slovenskej armáde, nástroji nemeckej fašistickej dobyvačnosti.“¹¹

Miloš Gosiorovský sa po svojom odchode z funkcie tajomníka ÚV KSS plne venoval pedagogickej a vedeckej činnosti. Od roku 1954 bol predsedom Slovenskej vedeckej archívnej rady, v roku 1960 sa stal členom korešpondentom ČSAV a SAV, neskôr v sedemdesiatych rokoch akademikom. Od roku 1966 pôsobil ako hlavný redaktor

⁹ MV SR – SNA Bratislava, Fond ÚV KSS, arch. šk. č. 833, zasadnutie PÚV KSS, 7.-8. 2. 1953

¹⁰⁻¹¹ tamže

zborníka Filozofickej fakulty UK Historica a do roku 1970 bol predsedom Slovenskej historickej spoločnosti pri SAV. V roku 1971 sa stal členom predsedníctva hlavnej redakcie Encyklopédie Slovenska, bol vedúci lexikálnej oblasti Ľud. Od roku 1974 bol hlavným redaktorom populárno – náučného časopisu Pyramída.

Reprezentoval vtedajšiu historiografiu na svetových kongresoch v Štokholme roku 1960, vo Viedni roku 1965, Moskve 1970 a San Franciscu roku 1975.

Bol autorom, prípadne spoluautorom viacerých historických prác a štúdií, napr. Dejiny Slovenska, Dejiny slovenského robotníckeho hnutia 1848 – 1918, Slovenské národné povstanie, K niektorým otázkam vzťahu Čechov a Slovákov v politike KSČ a nositeľom viacerých štátnych vyznamenaní a ocenení.

Miloš Gosiorovský umrel náhle, 17. novembra 1978 v Bratislave.

Písomnosti vzniknuté z činnosti tajomníka ÚV KSS Miloša Gosiorovského sa dostali do Slovenského národného archívu v priebehu rokov 1990 – 1993 na základe ustanovenia § 3 odst. 3 písmeno b) ústavného zákona č. 496/1990 Zb. o prinavrátení majetku KSČ česko-slovenskému ľudu spolu s ostatnými písomnosťami zaniknutého ÚV KSS, ktoré boli v správe Ústavu sociálnych a politických teórií (bývalý Ústav marxizmu-leninizmu ÚV KSS).

Rozsah písomností je nevelký, tvorí ho sedem archívnych škatúl. Časové rozpätie zasahuje obdobie rokov 1951 – 1953. Písomnosti sa dostali do Slovenského národného archívu nespracované, len uložené v archívnych škatuliach bez akejkoľvek evidenčnej pomôcky. Jazykom písomností je slovenčina, s výnimkou niektorých ďalekopisov zaslaných z ÚV KSČ a materiálov prerokovaných v orgánoch ÚV KSČ, ktoré sú v češtine. V češtine sú ďalej písomnosti prerokované na zasadnutiach Ústredného akčného výboru Národného frontu v Prahe, materiály pochádzajúce z činnosti Československo-sovietskeho inštitútu v Prahe a niektoré písomnosti týkajúce sa činnosti Československej spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých znalostí. Písomnosti sme usporiadali na základe vecného, obsahového členenia z dôrazom na prehľadnosť a výpovednú hodnotu pre bádateľov. Vznikla nasledovná štruktúra fondového pododdelenia:

B. Volené orgány

B. IV. Písomnosti tajomníkov Ústredného výboru KSS

B. IV. III. Tajomník Ústredného výboru KSS Miloš Gosiorovský 1951 – 1953

B. IV. III. 1. Komunistická strana Slovenska a robotnícke hnutie

B. IV. III. 2. Propaganda a agitácia

B. IV. III. 3. Školstvo a záujmová činnosť

B. IV. III. 4. Veda

Slovenská akadémia vied

Československo-sovietsky inštitút

Československá spoločnosť pre šírenie politických a vedeckých znalostí

B. IV. III. 5. Tlač

Redakcie

Pravda, Československá tlačová kancelária, Pionierske noviny, Pod zástavou socializmu, Práca, Slovanský přehled, ÚJSZÓ

Nakladateľstvá

Pravda, Československý spisovateľ, Magyar Könyvtár, Rudé Právo, Slovenský Spisovateľ, Svoboda, Štátne nakladateľstvo technickej literatúry, Tatran

B. IV. III. 6. Kultúra

Divadelníctvo

Výtvarníctvo

Literatúra

Osveta

Matica Slovenská

B. IV. III. 7. Cirkevná problematika

B. IV. III. 8. Armáda a bezpečnosť

B. IV. III. 9. Národné hospodárstvo

B. IV. III. 10. Intervencie, žiadosti, sťažnosti a ich riešenia, anonymy

B. IV. III. 11. Články

B. IV. III. 12. Poďakovania, blahoželania, pozvania na spoločenské akcie

B. IV. III. 13. Iné

V časti **B. IV. III. 1.** sa nachádzajú smernice, nariadenia, prípisy ohľadom výkonu činnosti stranických zložiek a orgánov. Sú tu d'alekopisy stranických orgánov zasielané na ÚV KSS. Zaradili sme sem spisový materiál dokumentujúci genézu vzniku Ústavu SNP, mapujúci problematiku vydávania prekladov prác s tematikou robotníckeho a komunistického hnutia. Ďalej sme sem zaradili písomnosti približujúce otázky problematiky dejín robotníckeho a komunistického hnutia; je tu list matky Ladislava Novomeského Irmu Novomeskej, v ktorom reaguje na hanlivý článok redaktora Pravdy

Juraja Špitza a vysvetľuje mnohé synove postoje, najmä počas Slovenského štátu. Okrem toho sú v tejto časti zaradené ešte štatistické výkazy o členstve v KSS za mesiac október 1952 vypracované oddelením straníckych orgánov ÚV KSS.

V časti **B. IV. III. 2.** sú písomnosti, ktorých zjednocujúcim obsahom je problematika vtedajšej propagandy a agitácie. Uložili sme sem opis listu ministra informácií a osvety Václava Kopeckého o problematike slovenského filmu, spisový materiál k problematike schvaľovania literárneho scenára Ivana Bukovčana a Jozefa Macha k filmu Rodná zem. Nachádza sa tu ďalej v tlačenej forme redakčná pošta Československého rozhlasu v Bratislave, ktorú vydával spravodajský odbor rozhlasu. Pomerne veľkú časť tvoria zápisnice, správy a materiály, ktorých obsahom je agitačno-propagačná činnosť a boli prerokované o orgánoch ÚV KSČ, na zasadnutia ktorých tajomník ÚV KSS Miloš Gosiorovský pravidelne dochádzal, alebo mu boli zasielané. Ďalej sme sem zaradili zachované zápisnice, materiály, plány práce, informatívne správy oddelenia propagandy a agitácie a kultúrno-propagačného oddelenia ÚV KSS. Sú tu aj písomnosti dokumentujúce činnosť v oblasti propagandy a agitácie vo vtedajšom Zväze československo-sovietskeho priateľstva a Ústrednom akčnom výbore Národného frontu v Prahe.

Do časti **B. IV. III. 3.** sme zaradili zachované zápisnice a materiály z poradí oddelenia škôl, vedy a umenia ÚV KSS, pracovné plány tohto oddelenia, situačné a hodnotiace správy vypracované pracovníkmi oddelenia a pravidelne predkladané tajomníkovi Gosiorovskému. Zaradili sme sem ďalej spisový materiál, ktorého obsahom bola problematika školstva a škôl všeobecne, napr. výchova a príprava robotníckych kádrov na štúdium na vysokých školách, personálne obsadzovanie katedier marxizmu-leninizmu, otvorenie Pedagogickej fakulty Slovenskej univerzity v Prešove, oznámenie rektora Vysokej školy veterinárnej v Košiciach Prof. Jána Hovorku o svojom odstúpení a pod. Ďalej sa tu nachádza spisový materiál hodnotiaci XV. letné olympijské hry v Helsinkách, dokumentujúci premenovanie športového klubu Sokol NV Bratislava na Červená hviezda Bratislava a pomenovania mládežníckych organizácií menom Viliama Širokého.

Časť **B. IV. III. 4.** sme rozdelili na skupiny písomností pod názvami Slovenská akadémia vied a umení, Československo-sovietsky inštitút, Československá spoločnosť pre

šírenie politických a vedeckých znalostí. Ďalej sme sem zaradili spisový materiál dokumentujúci problematiku vydávania odbornej vedeckej literatúry, usporiadania celonárodných osláv 200. výročia prvého pokusu o spisovnú slovenčinu, snáh o pridelenie zámku Smolenice pre vedecké účely Slovenskej akadémie vied.

Do skupiny Slovenská akadémia vied a umení sme zaradili zachované materiály zo zasadnutí Správy Slovenskej akadémie vied a umení, návrh pracovného plánu SAVU, oznam Miloša Gosiorovského o vzdaní sa funkcie hlavného redaktora Historického zborníka SAVU. Ďalej sa tu nachádzajú písomnosti zo zasadnutí komisie Zboru povereníkov pre vybudovanie SAV, písomnosti súvisiace s prípravnými prácami ohľadom založenia SAV, pracovné náplne a personálne obsadenia jednotlivých ústavov.

V skupine písomností Československo-sovietsky inštitút sa nachádza zápisnica z ustanovujúcej schôdze predsedníctva inštitútu, štatút nakladateľstva tohto inštitútu a jeho pracovné plány. Nachádzajú sa tu ďalej písomnosti dokumentujúce zriadenie, pracovnú činnosť a zameranie Slovenskej odbočky Československého inštitútu v Bratislave, s dôrazom na činnosť historického oddelenia Československo-sovietskeho inštitútu v Bratislave.

V skupine písomností Československá spoločnosť pre šírenie politických a vedeckých znalostí sú písomnosti súvisiace s konštituovaním tejto spoločnosti, návrh zloženia členov iniciatívneho zhromaždenia zastupujúcich všetky vedné odbory, žiadosť tajomníka ÚV KSS Gosiorovského, aby Viliam Široký predniesol hlavný referát na slovenskom zjazde spoločnosti.

Časť **B. IV. III. 5.** pozostáva zo skupín písomností Redakcie a Nakladateľstvá. Do prvej skupiny Redakcie sme zaradili zachované písomnosti týkajúce sa činnosti a chodu redakcií tlačových orgánov Pravda, Československá tlačová kancelária, Pionierske noviny, Pod zástavou socializmu, Práca, Slovanský přehled, ÚJSZÓ. Sú to materiály z konaní redakčných porád a desiatkových schôdzí, redakčná pošta, správy pracovníkov redakcií, pracovné plány a náplne činností, písomnosti týkajúce sa riešenia personálnych otázok.

Obdobný charakter majú písomnosti v skupine s názvom Nakladateľstvá. Písomný materiál sa týka riešenia pracovných náplní nakladateľstiev, problematiky dodávania, resp. odberu, predplatného stránickej tlače, riešenia technického vybavenia nakladateľstiev,

personálnych otázok pracovníkov, vybavovania objednávok kníh, vydavateľských plánov. Písomnosti tejto skupiny sa týkajú nakladateľstiev Pravda, Československý spisovateľ, Magyar Könyvtár, Rudé Právo, Slovenský Spisovateľ, Svoboda, Štátne nakladateľstvo technickej literatúry, Tatran.

Ostatné písomnosti, ktoré sme zaradili do časti **B. IV. III. 5.** dopĺňajú obraz situácie v oblasti polygrafického priemyslu a distribúcie tlače, reorganizácii nakladateľstiev, sú tu štatistické prehľady odberu stránickej a roľníckej tlače, správy o stave knižných zásob, spisový materiál ohľadom riešenia úloh a otázok tlače ústredného tlačového orgánu Sokola na Slovensku týždenníka Štart, odpis prípisu Povereníctva informácií a osvety o odvolaní Miloša Gosiorovského z pléna Národnej edičnej rady slovenskej pri Povereníctve informácií a osvety.

Časť **B. IV. III. 6.** tvoria obsahovo príbuzné skupiny písomností Divadelníctvo, Výtvarníctvo, Literatúra, Osveta. Okrem nich sme do tejto časti zaradili spisový materiál podávajúci informáciu o problematike pričlenenia Slovenskej národnej knižnice ku knižnici Slovenskej univerzity, dokumentujúci záchranu umeleckých pamiatok v Kremnici, riešenie niektorých pracovných problémov v Slovenskom ľudovom umeleckom kolektíve. Nachádzajú sa tu správy o spoločných akciách českých a slovenských kultúrnych ustanovizní.

Do skupiny písomností Divadelníctvo sme zaradili správu o politickom školení divadelných pracovníkov, písomnosti dokumentujúce problematiku uvedenia niektorých divadelných hier, dramaturgický plán a rezolúcie zamestnancov Národného divadla v Bratislave, činnosť Maďarského oblastného divadla v Komárne, spisový materiál o obsadzovaní lôží v Národnom divadle nomenklatúrou.

V skupine Výtvarníctvo sa nachádza spisový materiál dokumentujúci odstraňovanie sôch – symbolov I. Československej republiky T. G. Masaryka a M. R. Štefánika v slovenských mestách, uvoľnenie priestorov pre Slovenskú národnú galériu. Ďalej sa tu nachádza intervencia tajomníka ÚV KSS Gosiorovského na Ministerstvo národnej bezpečnosti v Prahe ohľadom vydania cestovného pasu výtvarníkovi Júliusovi Lörinczovi na cestu do Maďarska, úvod Dr. Rudolfa Mrliana do publikácie Slovenské ľudové umenie zaslaný Milošovi Gosiorovskému na vyjadrenie a opis listu pracovníkov Národného

divadla o neutešenom stave pamiatok viažucich sa k básnikovi P. O. Hviezdoslavovi v Dolnom Kubíne.

V skupine Literatúra sa nachádza materiál dokumentujúci zriadenie základných organizácií strany pri umeleckých zväzoch, list Juraja Špitza polemizujúci o činnosti Jána Poničana, telegram o úmrtí Boženy Slančíkovej – Timravy, spis o zaradení Juraja Špitza do literárnovedného ústavu SAVU, materiál pojednávajúci o očiste verejných, vedeckých, školských a spolkových knižníc od trockistickej a protisovietskej literatúry, ktorý vzišiel z politického sekretariátu ÚV KSČ. Ďalej sme sem zaradili iniciatívny prípis vedúceho tajomníka Slovenskej sekcie Zväzu československých spisovateľov Ctibora Štítnického o znovupostavení sochy spisovateľa Móra Jókaiho v Komárne, odpisy listov Františka Hečku a Andreja Žarnova súvisiace s charakteristikou ich tvorby, list Ctibora Štítnického ohľadom riešenia bytovej situácie spisovateľa Rudolfa Fábryho a prípis Prof. Dr. Mikuláša Bakoša o činnosti Zväzu československých spisovateľov.

V skupine Osveta sa nachádza uznesenie predsedníctva ÚV KSS z 13. októbra 1951 o Matici slovenskej, situačná správa základnej organizácie KSS pri Matici slovenskej o metodických, organizačných a iných otázkach kultúrno-osvetovej práce na Slovensku, správa o popularizácii vedeckých poznatkov a návrh na pracovnú náplň odboru pre popularizáciu vied pri Matici slovenskej, záznam o porade zástupcov Povereníctva informácií a osvetu a Matice slovenskej zo dňa 14. marca 1952, uznesenie výročnej členskej schôdze základnej organizácie KSS v Matici slovenskej z 30. januára 1952, návrh na organizačný poriadok Matice slovenskej – Slovenského ústredia ľudovej tvorivosti, návrh organizačného štatútu Slovenského štátneho osvetového výskumného ústavu a jeho personálneho obsadenia. Ďalej sa v tejto skupine nachádza návrh na obsah dôvodovej správy k zákonu o Matici slovenskej a spisový materiál o ďalších záležitostiach Matice slovenskej.

Do časti **B. IV. III. 7.** sme zaradili odpisy správ vedúceho tajomníka KV KSS v Banskej Bystrici Bohdanovského a povereníka – predsedu Slovenského úradu pre veci cirkevné Štefana Gažika o udalostiach v obci Nenince v okrese Červený Kameň, spisový materiál o stretnutí tajomníka ÚV KSS Gosiorovského s Rudolfom Čavojským, bývalým exponentom vojnovkej Slovenskej republiky ohľadom pomerov v Katolíckych novinách

a správu o vyučovaní náboženstva a rozširovaní poznatkov prírodných vied na školách I. – III. stupňa.

Do časti **B. IV. III. 8.** sme zaradili spisový materiál dokumentujúci žiadosť Vojenskej správy v Trenčíne o získanie budovy bývalého hotela Avion na Sliači pre svoje účely, v ktorej sídlila Krajská politická škola KV KSS v Banskej Bystrici. Ďalej sa tu nachádza dekrét ministra štátnej kontroly Karola Bacílka, ktorým ustanovil Rudolfa Sokola do funkcie oblastného zmocnenca štátnej kontroly pre Slovensko, prípis sekretariátu poverenika spravodlivosti o oslobodzovacom rozsudku Júliusa Bartáka, riaditeľa archívu Ústavu SNP, odpis protištátneho letáku odoslaného z Bratislavy na stanicu ZNB v Hlohovci, odpisy návrhov veliteľa Štb. útvaru „Jánošík“ ohľadom zabezpečenia Úradu Predsedníctva Zboru poverenikov a riešenia bytovej otázky príslušníkov tohto útvaru. Ďalej sa v tejto skupine písomností nachádza správa o zoskupení osôb v obci Dúbrava, spisový materiál o krádeži peňazí na OV KSS v Lučenci, záznam z porady u predsedu Zboru poverenikov o financovaní akcie „B“, žiadosť tajomníka ÚV KSS Gosiorovského na tajomníka ÚV KSS Ľudovíta Benadu ohľadom prešetrenia zaistenia syna prevádzkovo-technického vedúceho v štátnych kúpeľoch Sliač, oznámenie Ústredného národného výboru v Bratislave o porušení uznesenia predsedníctva ÚVKSS o rozdelení bytov pre pracovníkov stranických orgánov pracovníkom sekretariátu ÚV KSS (Ondrejom) Griešom, prípis poverenika vnútra Jozefa Lietavca ohľadom zostavovania zoznamov osôb, ktoré budú vysťahované z Bratislavy a oznámenie poverenika spravodlivosti Rudolfa Strechaja o ukončení trestného stíhania Márie Borbelyovej.

Do časti **B. IV. III. 9.** sme zaradili odpisy správ o zásobovacej situácii v košíckom kraji a nedostatkoch, ktoré sa vyskytli pri výstavbe hutného kombinátu, štatistické prehľady Povereníctva pôdohospodárstva o plnení plánu stavieb JRD na Slovensku, správy Predsedníctva Zboru poverenikov ohľadom plnenia uznesenia vlády o mimoriadnych opatreniach v odbere elektrickej energie a plnenia plánu vlastných nákladov v I. – III. štvrtroku 1952.

V časti **B. IV. III. 10.** sa nachádza spisový materiál, ktorého obsahom sú žiadosti, snahy o intervencie, sťažnosti a ich riešenia a anonymy, ktoré zasielali tajomníkovi ÚV KSS Gosiorovskému priamo žiadatelia, alebo mu boli odstupované z kancelárie tajomníka ÚV KSS Štefana Bašťovanského. Je tu napr. žiadosť Viliama (Leva) Hanzela

o prehodnotenie jeho nového pracovného zaradenia, kádovo-posudkový spis vypracovaný zástupcami Komisie straníckej kontroly pri ÚV KSČ na Slovensku na Dr. Františka Mestitzu, dekana právnickej fakulty Slovenskej univerzity, žiadosti Prof. Dr. A. V. Isačenka ohľadom upresnenia pracovných priorít v jeho pôsobení na Filozofickej fakulte, žiadosť kádového odboru Povereníctva priemyslu a obchodu na činnosti Dr. Ladislava Prieložného, bývalého ľudového žalobcu pri Ľudovom súde vo Vrútkach v rokoch 1945 – 1946, ale aj žiadosti, ktoré podávali samotní jednotlivci, aby o nich tajomník ÚV KSS podal charakteristiku, napr. tajomník MO KSS v Martine – Lipovci Ernest Lamoš. Ďalej je tu napr. žiadosť o intervenciu ohľadom ponechania na SVŠT Ing. arch. Jána Štefánca, žiadosť Ladislava Mňačku o umožnenie vykonania sebakritiky a stretnutie s Milošom Gosiorovským, správa o šetrení anonymu na vedúceho tajomníka KV KSS v Prešove Šišku, spisový materiál týkajúci sa obvinení Prof. Dr. Mikuláša Bakoša a jeho následného uväznenia, sebakritiky a žiadosti o zmiernenie straníckych trestov bývalých redaktorov Pravdy Jána Sekaja, Štefana Kalinu, Jozefa Inoveckého, intervencie Dr. Františka Votrubu ohľadom pracovného pôsobenia zaťa Prof. Dr. Antona Štefánka, MUDr. Belluša a redaktora Svetozára Kresáka, spisový materiál ohľadom sťažnosti Dr. Štefana Reháka, rektora Vysokej školy hospodárskych vied na Ernesta Sýkoru, povereníka školstva, vied a umení, intervencia Miloša Gosiorovského vo veci pridelenia bytu riaditeľovi Historického ústavu SAVU Ľudovítovi Holotíkovi, intervencia vo veci vyst'ahovania herečky Nadi Hejnej – Pietrovej, publicistu Fedora Houdeka, vedca Ing. Štefana Janšáka, literárneho kritika Alexandra Matúšku, sú tu ďalej žiadosti niektorých ústredných orgánov ohľadom podania kádrovej charakteristiky preverovaných osôb, alebo podania vysvetlenia k ich vykonávanej činnosti. Niekoľko žiadostí je výhradne ohľadom osobného stretnutia s tajomníkom ÚV KSS Gosiorovským. Ďalej sa tu nachádza intervencia ohľadom nového umiestnenia ekonóma Michala Falt'ana, intervencia vo veci uvoľnenia do výroby brata historika Jaroslava Dubnického, Miroslava, riešenie ideových otázok v publicistike Emila Kniežu, ďalej je tu spisový materiál ohľadom riešenia prípadu obvinenia lekárov Weisoviča a Tomašovského z Levíc, intervencia ohľadom ponechania živnostenského listu známemu bratislavskému majstrovi husliarovi Osvaldovi Willmanovi a pod. Na záver tejto časti sme zaradili štvoro odpisov anonymov, ktorých obsahom sú reakcie na vtedajšie celospoločenské dianie.

Časť **B. IV. III. 11.** tvorí článok Miloša Gosiorovského „Najplodnejšie polstoročie slovenskej histórie“, ktorý autor venoval výročiu 50-tych narodenín Viliama Širokého. Autorom druhého článku „Dôsledne dodržiavať líniu strany pri výstavbe socializmu na dedine. O niektorých nezdravých zjavoch pri budovaní JRD v okrese Partizánske“, ktorého obsahom je politika kolektivizácie a združstevňovania je Rudolf Podmaník.

V časti **B. IV. III. 12.** sa nachádzajú kópie poďakovaní Miloša Gosiorovského jednotlivcom (napr. Fraňo Kráľ, Čestmír Císař, Dr. Václav Husa, Vladimír Matula), pracovným kolektívom a inštitúciám (napr. Ústav SNP, nakladateľstvá Tatran, Rovnost, archív Ministerstva vnútra) za blahoželanía k udeleniu štátnej ceny. Počet kópií poďakovaní je 28. Ďalej je tu kópia blahoželanía Miloša Gosiorovského k narodeninám veľvyslanca ČSR v Budapešti Štefana Majora a pozvanie generálneho konzula PLR Józsefa Baszyńského pre Miloša Gosiorovského s manželkou na záhradnú slávnosť pri príležitosti Národného sviatku obrodenia Poľska.

Do časti **B. IV. III. 13.** sme zaradili spisový materiál dokumentujúci problematiku pridelenia miestností pre účely Pôdohospodárskeho archívu pri Povereníctve pôdohospodárstva a dochované písomnosti z pôsobenia Miloša Gosiorovského v Stálej komisii pre stanovenie úradných názvov miest, obcí a osád na Slovensku ako poradného zboru Povereníctva vnútra.

Inventárnu jednotku sme volili spravidla ako vecne príbuznú skupinu písomností. Dôraz sme kladli na chronologickú postupnosť zaradenia písomností. Údaje vyskytujúce sa v zátvorkách sme určili nepriamo. Pri písomnostiach kde nebolo možné určiť datovanie sme uviedli značku S. d..

Pri spracúvaní písomností sme vyradili prázdne papiere, nečitateľné, marginálne poznámky, písomnosti s minimálnou dokumentárnou a historickou hodnotou. Ponechali sme pôvodné spisové obaly a pokiaľ sa zachovali aj obálky k listom.

Súčasťou čiastkového inventára je zoznam použitých skratiek a značiek a registre – zemepisný, osobný a vecný. Číslo uvedené pri hesle v registroch znamená číslo inventárnej jednotky.

Písomnosti pochádzajúce z činnosti tajomníka ÚV KSS Miloša Gosiorovského svojou výpovednou hodnotou prispievajú k rozšíreniu pramennej základne pre všetkých zaoberajúcich sa novšími dejinami Slovenska.

Pri žiadosti o vydanie archívnych dokumentov na štúdium je potrebné uviesť názov fondu – fond ÚV KSS, názov fondového oddelenia – B. Volené orgány, názov fondového pododdelenia – B. IV. III. Tajomník ÚV KSS Miloš Gosiorovský a číslo inventárnej jednotky, prípadne celej archívnej škatule.

Použité pramene a literatúra:

- MV SR – Slovenský národný archív Bratislava, Fond ÚV KSS – zasadnutie sekretariátu, 29. 9. 1951, arch. šk. č. 24
- MV SR – Slovenský národný archív Bratislava, Fond ÚV KSS – zasadnutia predsedníctva, 6. 10. 1951, arch. šk. č. 807; 24.11. 1951, arch. šk. č. 808; 21. 3. 1952, arch. šk. č. 815; 3. 1. 1953, arch. šk. č. 830; 7.- 8. 2. 1953, arch. šk. č. 833
- MV SR – Slovenský národný archív, Bratislava. Fond ÚV KSS – zasadnutia sekretariátu a predsedníctva ÚV KSS
- Encyklopédia Slovenska. Zv. II. Bratislava 1978.
- Slovenský biografický slovník. Zv. II. Martin 1987.
- HUČKO, J.: Za akademikom Milošom Gosiorovským. Z minulosti a prítomnosti Turca 5. Ed. A. Palovčíková. Martin 1981.
- LONDÁKOVÁ, E.: Gosiorovský Miloš. Aktéri jednej éry na Slovensku 1948:1989. Ed. J. Pešek. Prešov 2003.
- PEŠEK, J., LETZ, R.: Štruktúry moci na Slovensku 1948:1989. Prešov 2004.

B. IV. III. 1. Komunistická strana Slovenska a robotnícke hnutie**1**

27. november 1951 – 30. január 1953

1. Smernice, nariadenia a prípisy týkajúce sa činnosti stranických zložiek a orgánov

29. október 1951 – 29. december 1952

2. Ďalekopisy stranických orgánov zasielané na ÚV KSS

12. november 1951 – 8. január 1953

3. Ústav Slovenského národného povstania, jeho činnosť, inštitucionalizácia, riešenie personálnych otázok

25. október 1951 – 14. august 1952

4. Otázky literatúry o robotníckom a komunistickom hnutí

2. marec 1952 – 14. október 1952

5. Múzeá robotníckeho a komunistického hnutia

19. september 1951 – 10. február 1953

6. Zlomky a útržky informácií o dejinách robotníckeho a komunistického hnutia

16. január – 19. september 1952

7. Oznámenia o konaní akcií; prijímanie predfebruárových členov KSČ do (Ústrednej robotníckej školy); riešenia problematiky uvoľnenia budov pre ÚV KSS

(1952)

8. Členstvo v KSS – štatistika stavu členov a kandidátov za mesiac október 1952

B. IV. III. 2. Propaganda a agitácia**1**

4. január – 16. december 1952

9. Organizačné otázky slovenského filmu; literárny scenár filmu „Rodná zem“; informatívna správa o distribúcii filmu na stavby socializmu

16. február – 6. august 1952

10. Redakčná pošta Československého rozhlasu Bratislava

12. október 1951 – 2. jún 1952

11. Zápisnice, správy a materiály týkajúce sa agitačno-propagačnej práce prerokované v orgánoch ÚV KSČ

4. október 1951 – 12. júl 1952

12. Zápisnice, materiály a plány práce oddelenia propagandy a agitácie ÚV KSS

1951

13. Informatívne správy agitačného odboru kultúrno-propagačného oddelenia sekretariátu ÚV KSS

6. september 1951 – 10. december 1952

2

14. Iné správy, návrhy a oznámenia týkajúce sa propagačno-agitačnej činnosti; agitačno-propagačná činnosť Sväzu československo-sovietskeho priateľstva

13. marec – 4. september 1952

15. Smernice, návrhy a materiály prerokované na zasadnutiach Ústredného akčného výboru Národného frontu v Prahe

B. IV. III. 3. Školstvo a záujmová činnosť**2**

3. november 1951 – 29. apríl 1952

16. Zápisnice a materiály z porád oddelenia škôl, vedy a umenia ÚV KSS

máj 1952 – 26. január 1953

17. Situačné a hodnotiace správy pracovníkov oddelenia škôl, vedy a umenia ÚV KSS; pracovné plány oddelenia škôl, vedy a umenia ÚV KSS

1951 – 1953

18. Sťažnosti, žiadosti, riešenia personálnych otázok; systematizácia Ústrednej politickej školy KSS; obsadzovanie katedier marxizmu-leninizmu na Slovensku; príprava robotníckych kádrov na štúdium na vysokých školách; vysielanie študentov na štúdium do SSSR; odborná literatúra, učebnice; výchova baníckych učňov; návrh na uvoľnenie novostavby Povereníctva pracovných síl pre účely Lekárskej fakulty Slovenskej univerzity; odstúpenie rektora Vysokej školy veterinárnej v Košiciach Prof. Dr. Jána Hovorku; pozvanie na slávnostné otvorenie Pedagogickej fakulty Slovenskej univerzity v Prešove; oslavy 75. narodenín ministra školstva, vied a umení Prof. Zdeňka Nejedlého

21. máj – 12. december 1952

19. Pomenovanie pionierskej skupiny v Spišskej Belej a ZO ČSM v Buzinke menom Viliama Širokého; hodnotenie XV. letných olympijských hier v Helsinkách; nedostatky v práci ČSM na Slovensku; možnosť premenovania športového klubu Sokol NV Bratislava na Červená hviezda Bratislava

B. IV. III. 4. Veda**2****Slovenská akadémia vied a umení**

8. január – 12. september 1952

20. Záznamy zo zasadnutí Správy SAVU; návrh pracovného plánu SAVU na rok 1952; oznámenie M. Gosiorovského o vzdaní sa funkcie hlavného redaktora Historického zborníka SAVU;

6. september – 11. október 1952

3

21. Konštituovanie Slovenskej akadémie vied; inštitucionalizácia, činnosť pracovník; návrhy na organizáciu, personálne obsadenie, otvorenie činnosti

Československo-sovietsky inštitút

1951 – 1952

22. Ustanovenie ČSI v Prahe; organizačná schéma nakladateľstva ČSI v Prahe; pracovné a edičné plány; zriadenie Slovenskej odbočky ČSI v Bratislave, štatút; činnosť historického oddelenia ČSI v Bratislave; personálne zloženie; smernice na vypracovanie plánu činnosti; pracovná náplň; vzdanie sa Milana Lajčiaka funkcie v ČSI

Československá spoločnosť pre šírenie politických a vedeckých znalostí

1952

23. Ustanovenie spoločnosti – iniciatívne zhromaždenie spoločnosti v Prahe; personálne zloženie

17. november 1951 – 1. november 1952 3

24. Problematika vydávania odborných vedeckých publikácií; návrh na usporiadanie celonárodných osláv 200. výročia prvého pokusu o spisovnú slovenčinu; využitie priestorov zámku Smolenice

B. IV. III. 5. Tlač 4

1951 – 1953

25. Edičné plány nakladateľstiev; správy o previerkach týchto plánov; správy o stave knižných zásob; plány výroby v nakladateľstvách; rozširovanie marxistickej tlače

1951 – 1953

26. Štatistické prehľady odberu stránickej a roľníckej tlače

Redakcie

Pravda

15. november 1951 – 1. október 1952

27. Materiály z konaní celoredakčných porád a desiatkových schôdzí; správy pracovníkov redakcie; redakčná pošta Pravdy; organizačná činnosť a práca redakcie; riešenie personálnych otázok; zoznam redaktorov

Československá tlačová kancelária, Pionierske noviny, Pod zástavou socializmu, Práca, Slovanský přehled, ÚJSZÓ 5

24. október 1951 – 20. január 1953

28. Pracovné plány, náplne a činnosti redakcií; sťažnosti, žiadosti; riešenie personálnych otázok;

Nakladateľstvá**5*****Pravda***

5. november 1951 – 4. február 1953

29. Riešenie personálnych otázok; pracovná náplň a činnosť; zoznamy odhlásených predplatiteľov; problematika dodávania stranických časopisov; platové náležitosti redaktorov; otázky technického vybavenia;

Československý spisovateľ, Magyar Könyvtár, Rudé Právo, Slovenský Spisovateľ, Svoboda, Štátne nakladateľstvo technickej literatúry, Tatran

10. január 1952 – 4. február 1953

30. Žiadosti o zaslanie kníh; pracovná náplň a činnosť; otázky predplatného; vydateľské plány

16. december 1951 – 1. apríl 1952

31. Reorganizácia nakladateľstiev, polygrafického priemyslu a distribúcie; školenie robotníckych a roľníckych dopisovateľov; športový týždenník Štart; odvolanie M. Gosiorovského z pléna Národnej edičnej rady slovenskej pri Povereníctve informácií a osvet

B. IV. III. 6. Kultúra**Divadelníctvo**

5. október 1951 – 30. január 1953

32. Politické školenie divadelných pracovníkov; uvedenie divadelných hier; pridelenie miest v lôžach Národného divadla v Bratislave; dramaturgický plán a rezolúcie zamestnancov Národného divadla v Bratislave; činnosť Maďarského oblastného divadla v Komárne

Výtvarníctvo**5**

18. január – 13. október 1952

33. Odstraňovanie sôch T. G. Masaryka a M. R. Štefánika v Nitre, Prešove a Košiciach; uznesenie predsedníctva ÚV KSS o Slovenskej národnej galérii; vydanie cestovného pasu výtvarníkovi Júliusovi Lörinczovi; úvod Dr. Rudolfa Mrliana do publikácie Slovenské ľudové umenie; stav pomníka P. O. Hviezdoslava v Dolnom Kubíne

Literatúra

8. november 1951 – 24. január 1953

34. Zriadenie základných stranických organizácií pri Sväze československých spisovateľov, Sväze československých skladateľov a Sväze československých výtvarných umelcov; list Juraja Špitza o činnosti Jána Poničana; telegram o úmrtí Boženy Slančíkovej – Timravy; zaradenie Juraja Špitza do literárnovedného ústavu SAVU; očista od protisovietskej a trockistickej literatúry; znovupostavenie sochy Móra Jókaiho v Komárne; odpisy listov Františka Hečku a Andreja Žarnova; riešenie bytovej situácie Rudolfa Fábryho; pomery vo Sväze československých spisovateľov

Osveta***Matica Slovenská***

1951 – 26. november 1952

35. Uznesenie predsedníctva ÚV KSS z 13. októbra 1951 o Matici slovenskej; situačná správa o kultúrno-osvetových otázkach na Slovensku; návrh na pracovnú náplň odboru pre popularizáciu vied pri Matici slovenskej; návrh na obsah dôvodovej správy k zákonu o Matici slovenskej; ostatné záležitosti Matice slovenskej

10. december 1951 – 23. január 1953

6

36. Riešenie problematiky pričlenenia Slovenskej národnej knižnice ku Knižnici Slovenskej univerzity; záchrana historických pamiatok v Kremnici; činnosť Slovenského ľudového umeleckého kolektívu; kultúrne akcie a podujatia

B. IV. III. 7. Cirkevná problematika

19. december 1951, 15. august 1952

37. Správa o udalostiach v Neninciach; prijatie Rudolfa Čavojského u Miloša Gosiorovského; správa o vyučovaní náboženstva a rozširovaní poznatkov prírodných vied na školách I. – III. stupňa

B. IV. III. 8. Armáda a bezpečnosť

19. september 1952

38. Žiadosť Vojenskej správy Trenčín o získanie budovy bývalého hotela Avion na Sliachi

6. november 1951 – 15. október 1952

39. Ustanovenie Rudolfa Sokola oblasťným zmocnencom štátnej kontroly pre Slovensko; trestné stíhanie osôb; odpis protištátneho letáku; správa o zoskupení osôb v obci Dúbrava; financovanie akcie „B“; vytknutie nedostatkov pracovníkovi sekretariátu ÚV KSS (Ondřejovi) Griešovi vo veci prideľovania bytov; opatrenia pri zostavovaní zoznamov osôb, ktoré majú byť vysťahované z Bratislavy

B. IV. III. 9. Národné hospodárstvo

27. december 1951 – 12. január 1953

40. Situácia v zásobovaní v košickom kraji; prehľady plnenia stavieb JRD na Slovensku – novostavby a adaptácie; plnenie uznesenia vlády o mimoriadnych opatreniach v odbere elektrickej energie;

B. IV. III. 10. Intervencie, žiadosti, sťažnosti a ich riešenia, anonymy**6**

18. október 1951 – 16. január 1953

41. Žiadosti o pracovné zaradenie; žiadosti o preskúmanie dôvodov uvoľnenia z pracovného pomeru; žiadosti o osobné stretnutia s Milošom Gosiorovským; žiadosti o zaslanie kádrových posudkov; sťažnosti na výkon kádrovej politiky v organizáciách a podnikoch; žiadosti o intervenciu ohľadom pridelenia bytu; žiadosti o zakročenie ohľadom vyňatia z akcie „B“;

B. IV. III. 11. Články**7**

31. máj 1952

42. Článok Miloša Gosiorovského „Najplodnejšie polstoročie slovenskej histórie“ venovaný 50-temu výročiu narodenia Viliama Širokého

S. d.

43. Článok Rudolfa Podmaníka „Dôsledne dodržiavať líniu strany pri výstavbe socializmu na dedine. O niektorých nezdravých zjavoch pri budovaní JRD v okrese Partizánske“ venovaný politike kolektivizácie a združstevňovania

B. IV. III. 12. PodĎakovania, blahoželanía, pozvania na spoločenské akcie

16. máj – 2. jún 1952

44. Kópie podĎakovaní Miloša Gosiorovského jednotlivcom, pracovným kolektívom a inštitúciám za blahoželanía k udeleniu štátnej ceny (počet 28)

13. december 1952

45. Kópia blahoželanía Miloša Gosiorovského veľvyslancovi ČSR v Budapešti Štefanovi Majorovi (počet 1)

11. august 1952

7

46. Pozvanie generálneho konzula PLR Józefa Baszyńskiego pre Miloša Gosiorovského s manželkou na záhradnú slávnosť pri príležitosti Národného sviatku obrodenia Poľska (počet 2)

B. IV. III. 13. Iné

8. január – 27. august 1952

47. Pridelenie miestností v bývalom Mirbachovom paláci Pôdohospodárskemu archívu pri Povereníctve pôdohospodárstva; pôsobenie Miloša Gosiorovského v Stálej komisii pre stanovenie úradných názvov miest, obcí a osád na Slovensku ako poradného zboru Povereníctva vnútra

Zoznam použitých skratiek a značiek

akcia „B“	akcia byty
arch.	architekt
ČSAV	Československá akadémia vied
ČSI	Československo-sovietsky inštitút
ČSM	Československý sväz mládeže
ČSR	Československá republika
Dr.	doktor
HSEŠ	Hlinkova slovenská ľudová strana
Ing.	inžinier
JRD	jednotné roľnícke družstvo
KSČ	Komunistická strana Československa
KSS	Komunistická strana Slovenska
KV KSS	krajský výbor Komunistickej strany Slovenska
M. Gosiorovský	Miloš Gosiorovský
M. R. Štefánik	Milan Rastislav Štefánik
MO KSS	miestna organizácia Komunistickej strany Slovenska
MUDr.	doktor medicíny
napr.	napríklad
ods.	odstavec
OV KSS	okresný výbor Komunistickej strany Slovenska
P. O. Hviezdoslav	Pavol Országh Hviezdoslav
pod.	podobne
PLR	Poľská ľudová republika
Prof.	profesor
I. Československá republika	prvá Československá republika
r.	rok
s.	súduh

SAV	Slovenská akadémia vied
SAVU	Slovenská akadémia vied a umení
S. d.	sine data (nedatované)
SLUK	Slovenský ľudový umelecký kolektív
SNP	Slovenské národné povstanie
SSSR	Sväz sovietskych socialistických republík
SVŠT	Slovenská vysoká škola technická
Štb	Štátna tajná bezpečnosť
T. G. Masaryk	Tomáš Garrigue Masaryk
UK	Univerzita Komenského
ÚD KSS	Ústav dejín Komunistickej strany Slovenska
ÚV	Ústredný výbor Komunistickej strany Slovenska
ÚV KSČ	Ústredný výbor Komunistickej strany Československa
ÚV KSS	Ústredný výbor Komunistickej strany Slovenska
Zb.	zbierka
ZO ČSM	základná organizácia Československého svazu mládeže

Register zemepisný

B

Bratislava	10, 19, 22, 32, 39
Budapešť	45
Buzinka	19

Č

Československo	45
----------------	----

D

Dolný Kubín	33
Dúbrava	39

H

Helsinki	19
----------	----

K

Komárno	32, 34
Košice	18, 33, 40
Kremnica	36

N

Nenince	37
Nitra	33

P

Partizánske	43
Poľská ľudová republika (Poľsko)	46
Praha	15, 22, 23
Prešov	18, 33

S

Sliac	38
Slovensko	19, 35, 39, 40, 47
Smolenice	24
Spišská Belá	19

T

Trenčín	38
---------	----

SLOVENSKÝ NÁRODNÝ ARCHÍV

Register osobný

B

Baszynski, Józef, generálny konzul PLR 46

Č

Čavojský, Rudolf, politik vojnovkej Slovenskej republiky 37

F

Fábry, Rudolf, spisovateľ 34

G

Gosiorovský, Miloš, tajomník ÚV KSS 20, 31, 37, 41,
44, 45, 46, 47

Grieš, (Ondrej), pracovník sekretariátu ÚV KSS 39

H

Hečko, František, spisovateľ 34

Hovorka, Ján, Prof., Dr., rektor Vysokej školy veterinárnej 18

Hviezdoslav, Pavol, Országh, spisovateľ 33

J

Jókai, Mór, spisovateľ 34

L

Lajčiak, Milan, spisovateľ 22

Lörincz, Július, výtvarník 33

M

Major, Štefán, veľvyslanec ČSR v MLR	45
Masaryk, Tomáš, Garrigue, štátnik	33
Mrlan, Rudolf, Dr., publicista	33

N

Nejedlý, Zdeněk, Prof., minister školstva, vied a umení	18
---	----

P

Podmaník, Rudolf	43
Poničan, Ján, spisovateľ	34

S

Slančíková – Timrava, Božena, spisovateľka	34
Sokol, Rudolf, oblasťný zmocnenec štátnej kontroly pre Slovensko	39

Š

Široký, Viliam, politik	19, 42
Štefánik, Milan, Rastislav, štátnik	33
Špitzer, Juraj, publicista	34

Ž

Žarnov, Andrej, spisovateľ	34
----------------------------	----

Register vecný

A

adaptácie stavieb, pozri Jednotné roľnícke družstvá

agitačno – propagačné akcie, pozri akcie

agitačno – propagačné správy, pozri správy

akcie

– agitačno – propagačné 9, 10, 11,
12, 13, 14,
15

- „B“ 39, 41

– iné 7, 36, 46

anonymy 41

aparát Ústredného výboru KSC, pozri Komunistická strana Československa

aparát Ústredného výboru KSS, pozri Komunistická strana Slovenska

archív

– Pôdohospodársky archív pri Povereníctve pôdohospodárstva 47

armáda 38

pozri aj žiadosti

Avion, hotel 38

B

banícki učni

– výchova 18

bezpečnosť 39

blahoželanía

– Miloša Gosiorovského 45

– iné 44

byty	
– pridelovanie	34, 39, 41
budovy	
– ÚV KSS	7
– iné	38
C	
celonárodné oslavy 200.výročia prvého pokusu o spisovnú slovenčinu	24
cena	
– štátna udelená Milošovi Gosiorovskému	44
cestovný pas	
– vydanie výtvarníkovi Júliusovi Lörincovi	33
cirkev	37
Č	
Červená hviezda Bratislava, klub	19
Československá spoločnosť pre šírenie politických a vedeckých znalostí, organizácia	23
Československá tlačová kancelária, redakcia	28
Československo-sovietsky inštitút, organizácia	22
Československý rozhlas Bratislava, organizácia	10
Československý spisovateľ, nakladateľstvo	30
Československý sväz mládeže, organizácia	19
činnosť	
– záujmová	19
články	
– Miloša Gosiorovského	42
– Rudolfa Podmaníka	43
členstvo v KSČ, pozri Komunistická strana Československa	
členstvo v KSS, pozri Komunistická strana Slovenska	

D

dejiny

- robotníckeho a komunistického hnutia 6

desiatkové schôdze, pozri schôdze

distribúcia

- filmu na stavby socializmu 9
- stránickej a roľníckej tlače 25, 26, 29, 30

divadlá

- Maďarské oblastné divadlo v Komárne 32
- Národné divadlo v Bratislave 32

pozri aj divadelníctvo

divadelné hry, pozri hry

divadelníctvo 32

pozri aj kultúra

dopisovatelia

- robotníci a roľníci 31
- pozri aj školenia

Dôsledne dodržiavať líniu strany pri výstavbe socializmu na dedine.

O niektorých nezdravých zjavoch pri budovaní JRD v okrese Partizánske,

článok Rudolfa Podmaníka 43

dôvodová správa k zákonu o Matici slovenskej

- návrh 35

dramaturgický plán, pozri plány

Ď

ďalekopisy

- stránicových orgánov zasielané na ÚV KSS 2

E

edičné plány, pozri plány

elektrická energia

- mimoriadne opatrenia v odbere 40

F

fakulty

- Lekárska fakulta Slovenskej univerzity 18
- Pedagogická fakulta Slovenskej univerzity v Prešove 18

film

- distribúcia na stavby socializmu 9
- literárny scenár k filmu „Rodná zem“ 9
- organizačné otázky 9

financovanie akcie „B“ 39

G

galéria

- Slovenská národná galéria 33

pozri aj organizácie a inštitúcie

generálny konzul PLR, pozri konzul PLR

H

historické oddelenie Československo-sovietskeho inštitútu v Bratislave

- činnosť 22

historické pamiatky v Kremnici

- záchrana 36

Historický zborník SAVU, publikácia 20

hnutie

- robotnícke a komunistické 4, 5

hodnotenie

- XV. letných olympijských hier v Helsinkách 19

hospodárstvo národné 40

hry

– divadelné 32

– XV. letné olympijské v Helsinkách 19

hviezda

– Červená hviezda Bratislava 19

pozri aj organizácie a inštitúcie

I

informatívne správy, pozri správy

informácie

– o dejinách robotníckeho a komunistického hnutia 4, 5, 6

inštitucionalizácia

– Slovenskej akadémie vied a umení 21

– Ústavu Slovenského národného povstania 3

inštitúcie, pozri organizácie a inštitúcie

intervencie 41

J

Jednotné roľnícke družstvá

– adaptácie stavieb 40

K

katedry marxizmu-leninizmu na Slovensku

– obsadzovanie 18

pozri aj školstvo

kádre

– robotnícke 18

kádrové posudky, pozri posudky

kluby

– Červená hviezda Bratislava 19

– Športový klub Sokol NV Bratislava	19
knihy	
– žiadosti o zaslanie	30
pozri aj tlač	
knižné zásoby	
– stav	25
pozri aj tlač	
knižnice	
– Knižnica Slovenskej univerzity	36
– Slovenská národná knižnica	36
kolektivizácia	43
kolektívy	
– pracovné	44
komisia	
- Stála komisia pre stanovenie úradných názvov miest, obcí a osád na Slovensku	47
Komunistická strana Československa	
– aparát ÚV KSČ	11
– členstvo v KSČ	7
– Ústredný výbor KSČ	11
– zápisnice, správy, materiály agitačno – propagačnej práce	11
Komunistická strana Slovenska	
– aparát ÚV KSS	2, 12, 16, 17
– členstvo v KSČ	7
– členstvo v KSS	8
– predsedníctvo ÚV KSS	33, 35
– sekretariát ÚV KSS	13, 39
– smernice, nariadenia, prípisy o činnosti	1
– Ústav Slovenského národného povstania	3
– Ústredná politická škola KSS	18

– (Ústredná robotnícka škola)	7
– Ústredný výbor KSS	2, 7, 12, 13, 16, 17, 33, 35, 39
– základné organizácie KSS	34
– zápisnice, materiály, plány agitačno – propagačnej práce	12, 13, 14, 15
konštituovanie	
– Československej spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých znalostí	23
– Československo-sovietskeho inštitútu	22
– Slovenskej akadémie vied	21
kultúra	
– divadelníctvo	32
– literatúra	32
– osвета	35, 36
– výtvarníctvo	33
kultúrne akcie, pozri akcie	
kultúrno – osvetové otázky, pozri kultúra aj osвета	
L	
Lekárska fakulta Slovenskej univerzity, inštitúcia	18
leták	
– protištátny	39
letné olympijské hry, pozri hry	
listy	
– list Juraja Špitzyera o činnosti Jána Poničana	34
– odpisy listov Františka Hečku a Andreja Žarnova	34
literárnovedný ústav SAVU	
– zaradenie Juraja Špitzyera	34
literatúra	
– odborná	18

– o robotníckom a komunistickom hnutí	4
pozri ešte kultúra aj tlač	
lôže	
– prideľovanie miest v Národnom divadle v Bratislave	32

M

Maďarské oblastné divadlo v Komárne, divadlo	32
Magyar Könyvtár, nakladateľstvo	30
marxistická tlač	
– rozširovanie	25
pozri aj tlač	
Matica slovenská, inštitúcia	35, 36
miesta	
– v lôžach Národného divadla v Bratislave	32
miestnosti	
– ich pridelenie v bývalom Mirbachovom paláci Pôdohospodárskemu archívu pri Povereníctve pôdohospodárstva	47
minister školstva, vied a umení, pozri školstvo	
Mirbachov palác, pozri miestnosti	
múzeá	
– robotníckeho a komunistického hnutia	5

N

Najplodnejšie polstoročie slovenskej histórie,	
článok Miloša Gosiorovského	42
nakladateľstvá	
– Československý Spisovateľ	30
– Magyar Könyvtár	30
– Pravda	29
– Rudé Právo	30
– Slovenský Spisovateľ	30

– Svoboda	30
– Štátne nakladateľstvo technickej literatúry	30
– Tatran	30
pozri aj tlač	
nariadenia	
– o činnosti stranických zložiek	1
narodeniny	
– oslavy 75.narodením ministra školstva, vied a umení Prof. Zdeňka Nejedlého	18
náboženstvo, pozri cirkev	
Národná edičná rada slovenská pri Povereníctve informácií a osvety	
– odvolanie Miloša Gosiorovského z pléna	31
Národné divadlo v Bratislave, divadlo	32
národné hospodárstvo	40
Národný front	
– zasadnutia Ústredného akčného výboru	15
Národný sviatok obrodzenia Poľska	
– konanie záhradnej slávnosti	46
návrhy	
– prerokované na zasadnutiach Ústredného akčného výboru Národného frontu	15
– iné	18, 19, 20, 21, 24, 35
nedostatky	
– v práci ČSM na Slovensku	19
novostavba Povereníctva pracovných síl	
– uvoľnenie pre účely Lekárskej fakulty Slovenskej univerzity	18
novostavby a adaptácie, pozri Jednotné roľnícke družstvá	

O

oblastný zmocnenec štátnej kontroly pre Slovensko	
– ustanovenie Rudolfa Sokola	39
očista	
– od protisovietskej a trockistickej literatúry	34
odber elektrickej energie	
– mimoriadne opatrenia	40
odborné vedecké publikácie	
– problematika vydávania	24
oddelenie propagandy a agitácie ÚV KSS	
– činnosť	12
oddelenie škôl, vedy a umenia ÚV KSS	
– činnosť	16, 17
odstraňovanie	
– sôch T. G. Masaryka a M. R. Štefánika	33
odstúpenie	
– rektora Vysokej školy veterinárnej v Košiciach Prof. Dr. Jána Hovorku	18
odvolanie	
– Miloša Gosiorovského z pléna Národnej edičnej rady slovenskej pri Povereníctve informácií a osvetu	31
olympijské hry	
– hodnotenie XV. letných olympijských hier v Helsinkách	19
organizačná schéma	
– nakladateľstva Československo-sovietskeho inštitútu	22
organizácie a inštitúcie	
– Červená hviezda Bratislava	19
– Československá spoločnosť pre šírenie politických a vedeckých znalostí	23
– Československá tlačová kancelária	28
– Československo-sovietsky inštitút	22
– Československý rozhlas v Bratislave	10
– Československý spisovateľ	30

– Československý sváz mládeže	19
– Knižnica Slovenskej univerzity	36
– Lekárska fakulta Slovenskej univerzity	18
– literárnovedný ústav SAVU	34
– Maďarské oblastné divadlo v Komárne	32
– Magyar Könyvtár	30
– Matica slovenská	20, 35, 36
– Národná edičná rada slovenská pri Povereníctve informácií a osvety	31
– Národné divadlo v Bratislave	32
– Národný front	15
– Pedagogická fakulta Slovenskej univerzity v Prešove	18
– Pionierske noviny	28
– Pod zástavou socializmu	28
– Povereníctvo informácií a osvety	31
– Povereníctvo pôdohospodárstva	47
– Povereníctvo pracovných síl	18
– Povereníctvo vnútra	47
– Pôdohospodársky archív pri Povereníctve pôdohospodárstva	47
– Pravda	27, 29
– Práca	28
– Rudé Právo	30
– Slovanský přehled	28
– Slovenská akadémia vied	21
– Slovenská akadémia vied a umení	20, 21
– Slovenská národná galéria	33
– Slovenská národná knižnica	36
– Slovenský ľudový umelecký kolektív	36
– Slovenský Spisovateľ	30
– Sokol NV Bratislava	19
– Stála komisia pre stanovenie úradných názvov miest, obcí a osád na Slovensku	47

– Sväz československo-sovietskeho priateľstva	14
– Sväz československých skladateľov	34
– Sväz československých spisovateľov	34
– Sväz československých výtvarných umelcov	34
– Svoboda	30
– Štart	31
– Štátne nakladateľstvo technickej literatúry	30
– Tatran	30
– ÚJSZÓ	28
– Ústav slovenského národného povstania	3
– (Ústredná robotnícka škola)	7
– Ústredná politická škola KSS	18
– Ústredný výbor KSČ	11
– Ústredný výbor KSS	2, 7, 12, 13,16,17, 33,35,39
– Vojenská správa Trenčín	38
– Vysoká škola veterinárna v Košiciach	18
organizácie KSS, pozri Komunistická strana Slovenska	
orgány a zložky KSČ, pozri Komunistická strana Československa	
orgány a zložky KSS, pozri Komunistická strana Slovenska	
oslavy	
– celonárodné	24
osobné stretnutia s Milošom Gosiorovským	
– žiadosti	41
osoby	
– trestné stíhanie	39
– zoskupenie v obci Dúbrava	39
– vyst'ahovanie z Bratislavy	39
osвета	35, 36
pozri aj kultúra	

otázky

- literatúry o robotníckom a komunistickom hnutí 4
- personálne 21, 22, 23,
27, 28, 29
- predplatného tlače 30
- slovenského filmu 9
- technického vybavenia 29

otvorenie

- Pedagogickej fakulty Slovenskej univerzity v Prešove 18

P

palác

- Mirbachov 47

pas

- cestovný 33

Pedagogická fakulta Slovenskej univerzity v Prešove

- slávnostné otvorenie 18

personálne otázky, pozri otázky

pionierska skupina v Spišskej Belej

- pomenovanie menom Viliama Širokého 19

Pionierske noviny, redakcia

28

platy

- redaktorov 29

plány

- dramaturgický 32
- edičné 22, 25
- pracovné 12, 17, 20,
22, 28
- vydavateľský 30

Pod zástavou socializmu, redakcia

28

poďakovania	
– Miloša Gosiorovského	44
pokus o spisovnú slovenčinu	
– celonárodné oslavy 200.výročia pokusu o spisovnú slovenčinu	24
politické školenie, pozri školenie	
polygrafický priemysel, pozri priemysel	
pomenovanie	
– pionierskej skupiny v Spišskej Belej a základnej organizácie ČSM v Buzinke menom Viliama Širokého	19
pomník P.O. Hviezdoslava	
– stav	33
porady	
– oddelenia škôl, vedy a umenia ÚV KSS	16
– iné	27
posudky	
– kádrové	41
pošta	
– redakcie Československého rozhlasu Bratislava	10
– redakcie Pravdy	27
Povereníctvo informácií a osvety, inštitúcia	31
Povereníctvo pôdohospodárstva, inštitúcia	47
Povereníctvo pracovných síl, inštitúcia	18
pozvania	
– generálneho konzula PLR	46
Pôdohospodársky archív pri Povereníctve pôdohospodárstva	
– pridelovanie miestností	47
pracovné kolektívy, pozri kolektívy	
pracovné pomery a zaradenia	
– žiadosti	41
Pravda, nakladateľstvo	29
Pravda, redakcia	27

Práca, redakcia	28
predsedníctvo ÚV KSS, pozri Komunistická strana Slovenska	
prehľady	
– štatistické	8, 26
premenovanie	
– športového klubu Sokol NV Bratislava na Červená hviezda Bratislava	19
prideľovanie bytov, pozri byty	
prideľovanie miestností, pozri miestnosti	
priemysel	
– polygrafický	31
prijímanie	
– predfebruárových členov KSČ do (Ústrednej robotníckej školy)	7
prípisy	
– stráncke	1
príprava	
– robotníckych kádrov na štúdium	18
prírodné vedy na školách I.- III. stupňa	
– rozširovanie poznatkov	37
propaganda a agitácia	9, 10, 11, 12, 13, 14, 15
protisovietska a trockistická literatúra	
– očista od nej	34
protištátny leták, pozri leták	
publikácie	
– Slovenské ľudové umenie	33
R	
redakcie	
– Československá tlačová kancelária	28
– Pionierske noviny	28

– Pod zástavou socializmu	28
– Pravda	27
– Práca	28
– Slovanský přehled	28
– ÚJ SZÓ	28
pozri aj tlač	
redakčná pošta	
– Československého rozhlasu v Bratislave	10
– redakcie Pravdy	27
redaktori, pozri tlač	
rektor Vysokej školy veterinárnej v Košiciach Prof. Dr. Ján Hovorka	
– odstúpenie	18
reorganizácia	
– nakladateľstiev	31
– polygrafického priemyslu a distribúcie	31
rezolúcia	
– zamestnancov Národného divadla v Bratislave	32
robotnícke a komunistické hnutie, pozri hnutie	
robotnícke kádre, pozri kádre	
robotnícki a roľnícki dopisovatelia, pozri dopisovatelia	
Rodná zem	
– scenár k filmu	9
roľnícka tlač, pozri tlač	
Rudé Právo, nakladateľstvo	30
S	
sekretariát ÚV KSS, pozri Komunistická strana Slovenska	
skupina	
– pionierska v Spišskej Belej	19
slávnosť	
– záhradná pri príležitosti Národného sviatku obrodzenia Poľska	46

Slovanský přehled, redakcia	28
slovenčina	
– spisovná	24
Slovenská akadémia vied, inštitúcia	21
Slovenská akadémia vied a umení, inštitúcia	20, 21, 34
Slovenská národná galéria, inštitúcia	33
Slovenská národná knižnica, inštitúcia	36
pozri aj knižnice	
Slovenská odbočka Československo-sovietskeho inštitútu v Bratislave	
– zriadenie	22
Slovenská univerzita, inštitúcia	18
Slovenské ľudové umenie, publikácia	33
slovenský film	
– organizačné otázky	9
pozri aj film	
Slovenský ľudový kolektív, organizácia	36
Slovenský spisovateľ, nakladateľstvo	30
smernice	
– stránicke	1
– iné	15, 22
sochy	
– odstraňovanie	33
– znovupostavenie	34
Sokol NV Bratislava, klub	19
spoločnosť	
– Československá spoločnosť pre šírenie politických a vedeckých znalostí	23
pozri aj organizácie a inštitúcie	
správy	
– agitačno-propagačné	11, 13, 14, 17
– iné	25, 35, 37, 39

stavby JRD na Slovensku	
– prehľady	40
Stála komisia pre stanovenie úradných názvov miest, obcí a osád na Slovensku	
– pôsobenie Miloša Gosiorovského	47
stranícke časopisy	
– problematika dodávania	29
stranícke organizácie KSS, pozri Komunistická strana Slovenska	
sťažnosti	18, 28, 41
Sväz československo-sovietskeho priateľstva, organizácia	14
Sväz československých skladateľov, organizácia	34
Sväz československých spisovateľov, organizácia	34
Sväz československých výtvarných umelcov, organizácia	34
Svoboda, nakladateľstvo	30
systematizácia	
– Ústrednej politickej školy KSS	18
Š	
školstvo	16, 17, 18
športový klub Sokol NV Bratislava	
– premenovanie na Červená hviezda Bratislava	19
športový týždenník	
– Štart	31
Štart, športový týždenník	31
štatút	
– Československo-sovietskeho inštitútu	22
štatistické prehľady, pozri prehľady	
štátna kontrola pre Slovensko	
– ustanovenie Rudolfa Sokola oblastným zmocnencom	39
Štátne nakladateľstvo technickej literatúry, nakladateľstvo	30
študenti, pozri školstvo	
štúdium v SSSR, pozri školstvo	

T

Tatran, nakladateľstvo	30
telegram	
– o úmrtí Boženy Slančíkovej – Timravy	34
tlač	25, 26, 27, 28, 30, 31
trestné stíhanie	
– osôb	39
trockistická a protisovietska literatúra	
– očista od nej	34
týždenník športový	
– Štart	31

U

učebnice, pozri školstvo	
udalosti	
– v Neninciach	37
pozri aj cirkev	
udelenie	
– štátnej ceny Milošovi Gosiorovskému	44
univerzita	
– Slovenská univerzita	18
ustanovenie	
– Československej spoločnosti pre šírenie politických a vedeckých znalostí	23
– Československo-sovietskeho inštitútu	22
– Rudolfa Sokola Sokola oblasťným zmocnencom štátnej kontroly pre Slovensko	39
uznesenie	
– predsedníctva ÚV KSS	33, 35

Ú

ÚJSZÓ, redakcia 28

úmrtie

– Boženy Slančíkovej – Timravy 34

Ústav Slovenského národného povstania, pozri Komunistická strana Slovenska

Ústredná politická škola KSS, pozri Komunistická strana Slovenska

(Ústredná robotnícka škola), pozri Komunistická strana Slovenska

Ústredný akčný výbor Národného frontu, pozri Národný front

Ústredný výbor KSČ, pozri Komunistická strana Československa

Ústredný výbor KSS, pozri Komunistická strana Slovenska

úvod

– Dr. Rudolfa Mrliana do publikácie Slovenské ľudové umenie 33

V

veda 20,21,22
23, 24

vedecké publikácie

– problematika ich vychádzania 24

Vojenská správa Trenčín

– žiadosť o získanie budovy 38

vydanie

– cestovného pasu výtvarníkovi Júliusovi Lörinczovi 33

vydavateľské plány, pozri plány

Vysoká škola veterinárna v Košiciach

– odstúpenie rektora Prof. Dr. Jána Hovorku 18

vysoké školy

– štúdium robotníckych kádrov 18

vysťahovanie osôb 39, 41

vytknutie

– nedostatkov (Ondrejovi) Griešovi	39
využitie	
– zámku Smolenice	24
výbory	
– Ústredný akčný výbor Národného frontu	15
– Ústredný výbor KSČ	11
– Ústredný výbor KSS	2, 7, 12, 13,16,17, 33,35, 39
výchova	
– baníckych učňov	18
výtvarníctvo	33
pozri aj kultúra	
Z	
zamestnanci	
– rezolúcia zamestnancov Národného divadla v Bratislave	32
zariadenie	
– pracovné	34, 41
záhradná slávnosť	
– pozvanie pre Miloša Gosiorovského	46
záchrana	
– historických pamiatok v Kremnici	36
základná organizácia ČSM v Buzinke	
– pomenovanie menom Viliama Širokého	19
základné organizácie KSS, pozri Komunistická strana Slovenska	
zámok	
– Smolenice	24
zápisnice	
– zo zasadnutí straníckych orgánov	11, 12, 16
– iné	20, 27

zásobovanie	
– situácia v košickom kraji	40
zásoby	
– knižné	25
pozri aj tlač	
záujmová činnosť, pozri činnosť	
zlomky a útržky	
– informácií o dejinách robotníckeho a komunistického hnutia	6
zložky a orgány	
– stranícke	1
pozri aj Komunistická strana Slovenska	
zmocnenec	
– ustanovenie Rudolfa Sokola oblastným zmocnencom štátnej kontroly pre Slovensko	39
znovupostavenie	
– sochy Móra Jókaiho v Komárne	34
zoskupenie	
– osôb v obci Dúbrava	39
zoznamy	
– odhlásených predplatiteľov tlače	29
– redaktorov redakcie Pravdy	27
zriadenie	
– základných organizácií KSS	34
Ž	
žiadosti	
– o zaslanie kníh	30
– Vojenskej správy Trenčín	38
– iné	18, 28, 41

Obsah

	Strana
Úvod	2
Inventárny súpis	19
Zoznam použitých skratiek a značiek	29
Register zemepisný	31
Register osobný	33
Register vecný	35
Obsah	57

Názov archívu: Slovenský národný archív Bratislava

Názov fondového pododdelenia: Tajomník Ústredného výboru KSS Miloš Gosiorovský

Značka fondu: 101 – 36 – 017

Typ pomôcky: čiastkový inventár

Časový rozsah fondového pododdelenia: 1951 – 1953

Miesto uloženia fondového pododdelenia: Slovenský národný archív Bratislava

Počet inventárnych jednotiek: 47

Počet ukľadacích jednotiek: 7

Stav ku dňu: 31. 12. 2005

Fondové pododdelenie usporiadal: Mgr. Ján Hučko

Čiastkový inventár zostavil: Mgr. Ján Hučko

Počet strán: 58

Počet exemplárov: 5

Prepísala: Ivana Iváková

Zviazal: Pavol Klas

Čiastkový inventár posúdili: Mgr. Mária Šániková a Mgr. Libuša Hrubá

Čiastkový inventár schválila: Vedecká rada Slovenského národného archívu